

Domáci glasovi

Stev. 116

Lienz, sobota 15. junija 1946.

Leto 2.

KATOLIŠKA CERKEV KOT VELESILA

O Piju XI. predhodniku sedanjega papeža, je Leon Daudet dejal: "Cerkev bi rabila velikega papeža; toda da bi jo kažnoval, ji je Bog postavil na čelo knjižničarja." Komaj malo prijaznejše so v splošnem bile obsodbe, ki so se med svetovno vojno slišale o sedanjem Piju XII. O njem so rekli kritiki: "Cerkev potrebuje mučenca, načelju je ji pa spreten diplomat."

Ljudje, ki tako strogo sodijo Petrovega naslednika, so mislili, da morejo obenem prerokovati, da je Cerkev zaradi svojega neodločnega zadržanja med vojno že od začetka izgubila vsako pravico do vodstva pvojnega sveta.

Sedaj pa doživljamo ravno nasprotno. Cerkev ni oslABLJENA, marveč brezpogojno ojačena izšla iz druge svetovne vojne. V Franciji in Italiji so katoličani pri nedavnih volitvah zmagali v političnem boju. Podobno je bilo v Avstriji, Belgiji, Nemčiji. Celó v Češkoslovaški so komunisti morali opustiti vsako volilno obljubo, ki bi mogla biti naperjena proti katoličanom. Pa tudi tako je katoliškim demokratom na Slovaškem uspelo dobiti zase preko 60% glasov in si s tem zagotoviti za vse deželo važno mesto.

Toda morda še važnejše kot ta porast katoliškega vpliva v Evropi je dejstvo, da je v zadnjem času tudi izven naše celine število pripadnikov katoliške Cerkve tako naraslo, da je danes izvenevropskih katoličanov več kot evropskih, tako da je katoliška Cerkev po najnovjših podatkih s 400 milijoni vernikov številčno najmočnejša verska skupnost šteje več kot dvakrat toliko kot boljševizem. Povsod izven Evrope nastajajo nove, od katoliškega krščanstva oblikovane kulture na podlagi domače tradicije. V Združenih državah in Kanadi tvori 30 milijonov katoličanov izrazito skupnost, dalje proti jugu je spet 120 milijonov katoličanov, ki so se otresli iberijskega vpliva in skoraj dejansko učinkujejo sedaj na matični deželi Španijo in Portugalsko, kakor Združene države na Evropo.

V zadnjih letih se tudi katoliški misijoni na Kitajskem in v Afriki izredno napredovali. Pred vojno je bilo na Kitajskem štiri milijone katoličanov in v Afriki je bilo njihovo število višje od vseh cenitev. Danes pa misijoni spleh ne zmorejo dela in med domačimi kristjani je že težko najti dovolj naraščaja za nastajajoče krščanske urade. Mnoge nove krščanske občine morajo kakor v času apostolov biti takorekoč prepuščene same sebi. V Indiji se oblikuje nova krščansko-indijska kultura. Filipini so popolnoma katoliški in izrazita kultura njihovega ljudstva se da morda najlažje primerjati z španskim misijonom v Stari Kaliforniji. Celó v Avstraliji se ustvarja popolnoma avtohtona Cerkev.

"Kako moremo pojasniti take uspehe Cerkve, ko je vendar med vojno baje tako "odpovedala"? Tako se bo marsikdo spraševal. "Toda pa ravno zaradi tega, ker je "odpovedala", kar pa le ni bilo taka "nezmožnost", kot so tedaj slepi nasprotniki Cerkve trdili.

Ta "nezmožnost" je bila morda bolj potrebna prilagoditev, kakor smo to doživeli tudi v drugi obliki pri ruski politiki. Sedaj vemo,

Ja se bodo pregoreči katoličani kakor tudi nasprotniki Cerkve razburjali zaradi te primere. Rekli bodo: "Katoliška Cerkve nima pravice ravnati kot n.pr. Rusija, ker je duhovna in verska sila in mora - če se hoče obdržati na teh področjih čisto in nedotaknjeno - biti rajši pripravljena, da propade, kakor pa da svetu dela koncesije."

Na to bi pa jaz odgovoril: "Katoliška Cerkve ni samo duhovna, marveč tudi svetovna ustanova. Sv. oče ni samo zastopnik apostolskih knezov in Kristusov namestnik na zemlji, temveč na nek način tudi naslednik tistih rimskih cesarjev, katerih duhovniški naziv "pontifex maximus" je tudi izrečno prevzel.

Papež ne more reči kakor Kristus: "Moje kraljestvo ni od tega sveta," ker je njegovo kraljestvo vendar do gotove stopnje tudi od tega sveta. To ne velja samo v zvezi z vatikansko državo, ki je vendar tako majhna, da bi kot posestvo našla milost v onem delu Nemčije, ki je zaseden po Rusih, - ne, to velja v čisto drugačni meri v zvezi z močno svetovno organizacijo katoliške Cerkve, ki s svojimi nadškofijami in škofijami obsega znatno večji del zemlje, kakor je sama Sovjetska zveza. Razen tega razpolaga Vatikan z finančnim aparatom, z dohodki in izdatki, ki pressegajo denarni promet marsikatere svetovne države.

Prav zaradi te združitve zemeljske in duhovne oblasti je papeštvo danes tudi na političnem polju sila, ki bo v resnici preživela evropski polom. Zato bi moralo vzbuditi interese politikov, ko je v začetku t.l. prispela iz Rima vest, da je Papež Pij XII. pri imenovanju kardinalov imenoval toliko neitalijanov, da so prvič po dolgih stoletjih Italijani v sv. kolegiju v manjšini.

Posebno značilno pri teh imenovanjih je bilo, da so prednost imeli Anglo-saksonci, še bolj Amerikanci, prednost, ki je šla tako daleč, da se že govori o možnosti, da bo po smrti sedanjega papeža izvoljen Amerikaneec za papeža.

"Ali pomeni to obračanje k Zdrženim državam," se sprašujemo, "morda že tudi odvratanje od Vzhoda?" Na to vprašanje ne bi hoteli brezpogojno pritrdilno odgovoriti, čeprav se zdi, da trenutno odnošaji med Vatikanom in Moskvo niso pretirano prijateljski. Kljub temu pa mislimo, da Vatikan preširoko misli na svojo svetovno politično poslanstvo, da bi četudi za ceno trenutnih prednosti opustil vzhod v prid Zapadu. Edino, kar pa moremo reči, je, da vidi papeštvo v Zapadu in posebno v Zdrženih državam tisto velesilo, s katero bi skupno še najhitreje moglo doseči svoje cilje.

Ravno zato, ker rimska Cerkve veruje v svoje trajanje, misli, da si more brez večje nevarnosti poiskati tovarišico v svetu. Goethe je zasmehoval Cerkve, češ da ima dober želodec in da more celo prebaviti nepravilno. Danes se zdi, da se hoče ta Cerkve tudi s krivoverci dobro razumeti. To pa ne pomeni, kakor marsikateri nasprotniki katoliške Cerkve takoj mislijo, da Cerkve ne zaupa več sama sebi in na svoji lastni sili. Ravno nasprotno, prav ker Cerkve veruje v svojo lastno moč in trajanje, ni pri izbiri svojih tovarišev preveč izbirčna. Sodelovala je z zadnjimi zahodno rimskimi cesarji, z nemškimi cesarji, s Habsburgi v času reformacije, s kralji v prosvetljeni dobi, s prvimi in tretjimi Napoleonom, z Mussolinijem in celo s Hitlerjem, vsaj tako daleč, da je z njim sklenila konkordat.

Vse te in še mnoge druge sile je Cerkve preživela. Preživeti more tudi druga sile.

Zgornji članek, je 12. t.m. objavil "Salzburger Nachrichten" kot ponatis iz švicarskega lista "Weltwoche". Članek smo prevedli in objavili v celoti.

MONROE-JEVA DOKTRINA IN RUSIJA

Listvo ameriške Monroe-jeve doktrine obstoji v tem, da se Združene države obvezale skupno braniti sleherno ameriško republiko, ki bi jo iz Evrope napadli. To stališče pa ne daje pravice vmešavati se v notranje zadeve oziroma v vlado posameznih ameriških držav. To utrivajo vse prej skorajda absolutno svobodo glede volitve vlad, socialnih in gospodarskih ureditev in svojske življenske oblike. Če primerjamo Združene države z rusko politiko v Vzhodni Evropi, bi morale n. pr. Združene države z Mehiko - če si vzamejo za vzgled sovjetsko metodo - postopati tako, da bi določili določenemu številu Mehikancev posebno politično stranko v Washingtonu kot mehiško vlado, zasesti to državo, da bi ta vlada bila priznana, in iztrebiti opozicijske elemente ter jih izgnati recimo v Aljasko. Isti proces bi morali razširiti na kak drugat drugih latinsko-ameriških republik, podpreti eventualne manjšine, ki bi šle na roko politiki Združenih držav, in po celem svetu razglasiti, kako so "zatirane".

Ta primera jasno kaže, da Monroe-jeva doktrina še dolgo ni enaka ruski zunanji politiki. Pri nas ni kominterne, ki bi imela nalogo vplivati na ameriške sosesde na verskem, socialnem, kulturnem in gospodarskem področju. Amerika ni bila nikdar prijateljica monarhije, kolonialnega sistema, imperializma ali celo v nekkih slučajih katolicizma. Kljub temu pa je tem zadnjim pustila proste roke v Južni Ameriki, niti se ni doteknila monarhije v Kanadi in se celo zavzela za proste meje s to državo. Da, ko je Kanada bila še kolonija, Združene države niso niti zahtevale, naj bo ta njihov gotovo najbližji sosed istega mnenja glede demokracije, kakor je Amerika.

Rusija je globoko prepričana, da je prvobornateljica nove oblike človeške družbe, ki je določena, da osvobodi človeštvo bede in zatiranja, in da mora zato vlada uporabiti vso svojo oblast, da zatire krivoverske ugovore proti temu edino pravemu nauku in da prepove politične opozicije celo v državah, ki so ji naklonjene.

Zapadno naziranje pa gre za tem, da je treba uporabiti silo v svobodni družbi ravno v nasprotnem smislu. To naziranje je tisto, ki ščiti in janci za pravico politične opozicije, svobode razpravljanja in kritike vladnih sklepov. Če bi se mogli zediniti z ruskim stališčem glede pojmovanja štirih simbolov svobode (informacije, politične delavnosti, nadzorstva in poročanja), tedaj bi s tem napravili prvi korak za sporazumevanje in prilagoditev dveh tako različnih svetov.

"New York Herald Tribune" d. 1. 5. 46.

= : =

ČUDEN KOMET. Iz Helsinkija poročajo, da finsko letalstvo po vsej državi preiskuje pojave skrivnostnih žarečih črt na nebu. Iz vojaških virov se je zvedelo, da je te črte povzročila raketa, ki naj bi bila podobna nemški V 2. Meteorolog prof. Järnefeldt pa je izjavil, da smatra te črte kot odsvit navadnega kometa. - Stockholmski list "Dagens Nyheter" je objavil poročilo nekega ing., ki je 100 km severozapadno od Stockholma opazil precej nizko leteč čuden predmet in pri tem slišal šum, kakor ga proizvaja raketa.

SMRTNE ŽRITVE PRI ATOMSKEM POIZKUSIH. Vodja prihodnjega poizkusa z atomsko bombo je izjavil, da bo poskrbljeno, da se ne bo več mogla ponoviti nesreča, ki se je primerila prejšnji mesec v Las Palmas-u v Novi Mehiki. Pri tej nesreči je namreč 8 sodelavcev laboratorija za raziskovanje atomske energije izgubilo življenje zaradi izžarevanja radio-aktivnih žarkov.

AGRARNE REFORME V ZAPADNI NEMCIJI. Ameriška in britanska vojaška vlada v Nemčiji se trenutno

ukvarjata - kot piše "New York Herald Tribune" - z načrtom, kako bi izpeljali agrarno reformo v svojih conah. V ameriškem zasedbenem pasu so izdelali načrt za radikalno reformo, ki je precej podobna načrtu kot so ga izvedli v pretekli jeseni v ruskem pasu. Osnova tega načrta je, da mora vsaka občina odstopiti del svojih posestev za naselitev beguncev iz Vzhoda. Kako resen je ta problem, se vidi iz tega, da sta ameriška in angleška vlada pripravljena sprejeti v svoji področji do konca septembra vsaka po dva in pol milijona beguncev.

KATOLICAN - JAPONSKI MINISTER.

Agencija Fides javlja: Prvikrat v zgodovini Japonske je katoličanu bilo poverjeno važno ministerstvo narodne vzgoje. Ta minister je 56 letni g. Kotaro in je bil krščen pred 20 leti, ko je bil profesor za trgovsko pravo na cesarski univerzi. Kotaro je zelo cenjen kot pisatelj. Ko je katoliška Cerkev na Japonskem zašla zaradi skrajnih nacionalističnih elementov v najtežje razmere, je minister Kotaro dal vzgled poguma, ko je objavil svoje knjigo "Praviča, vera in socialno življenje", ki je v japonskih krogih vzbudila izredno veliko pozornost. V tej zvezi naj opozorimo, da je družina min. preds. Yoshida tudi katoliška in da min. predsednik daje katoliški Cerkvi vso svojo podporo.

• IZ KITAJSKE. Od 450 milijonov prebivalcev na Kitajskem je 4 milijone katoličanov. Oskrbuje jih 5.000 duhovnikov, med njimi 3.000 evropskih misijonarjev kakor tudi avstralskih in ameriških redovnikov. Od 6.000 redovnic je 3.700 domačink. Kitajska razpolaga trenutno s 14.000 katoliškimi šolami s 470.000 otrok, dalje ima dve katoliški univerzi in en visokošolski institut s 3.700 študenti.

SEMINAR ZA BEGUNCE. Sv. Stolica je sprejela poročilo vatikanske misije v Nemčiji, ki je predlagalo

ustanovitev seminarja za begunske bogoslovce. Sv. oče Pij XII. je za ta seminar določil znatno podporo. Po začasnih načrtih naj bi se seminar ustanovil v Königssteinu in Taunusu, kjer obstoji možnost nastaniti v bivši kasarni 300 študentov bogoslovja in pravtolično gimnazijcev.

NE OBISKUJTE otrok v deški zdravilišču v Scheiflingu! Celovška vojaška vlada je razposlala vsem taboriščnim vodstvom okrožnico, s katero prepoveduje obiske otrok v otroškem zdravilišču v Scheiflingu brez uradnega dovoljenja, ker ti obiski motijo poslovanje v taborišču in ovirajo zdravljenje otrok. Zdravniki so namreč ugotovili, da vsak obisk otrokovo zdravljenje zelo moti. Zato je vojaška vlada izdala sledeče ukrepe: 1. Starši in drugim je prepovedano prihajati v zdravilišče na obisk. 2. Taboriščna uprava ne bo nikomur, ki bi prišel samovoljno na obisk, dala hrane in ga ne bo pustila v zdravilišče, razveč bo zabeležila njihova imena in jih javila vojaški vladi. 3. V taborišču sploh ni določenih dni za obisk otrok. 4. Če bi kak otrok resno zbolel, bo ravnatelj zdravilišča to sporočil ravnatelju taborišča, kjer se nahajajo otrokovi starši, in dobili bodo dovoljenje za obisk. To je tudi edina izjema za obisk otrok.

BERITE "KOROŠKO KRONIKO".

Opozarjamo predvsem na včerajšnje številko, njen uvodni članek "Politika združenja" in na Attlejev govor. Preberite!

AGENCIJA "ARI" poroča, da bo v nekaj dneh prispel v Rim ameriški pater Leopold Brown, ki je od 1.1933 do septembra lanskega leta kot edini katoliški duhovnik živel v Moskvi. Trenutno se nahaja v Združenih državah. Poslanik Bullitt pravi o njem, da je junak, ki je 12 let vodil verske preganjanja in ni klonil pred nasiljem.